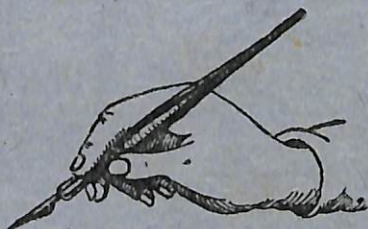

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՋԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՈՒՂԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՆԼԻԶՆԵՐ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՊԵՏՏՐԱՏ

1937

ՅԵՐԵՎԱՆ

491.99-8

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՍԿԶՐՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

ԴԱՍՍԳԻՐՔ

ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՍՏԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԽՍՀ ԼԺԿ-ի տարրական դպրոցների վարչության համձնադրությամբ
կազմեց հասուկ բրիգադ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՅԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1987

1. ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆ

1. Արագափաղ հապառտակը

Հապառտակը փախչում է
 Զուրկ փախչում է:
 Արամը գոռում է:

Արագափաղի:

Այստեղ յերեք հախաղասութիւն կա:
 Առաջին հախաղասութիւն մեջ աւազ է հապառ-
 տակի մասին, յերկրորդ հախաղասութիւն մեջ՝ շան
 մասին, յերրորդ հախաղասութիւն մեջ՝ Արամի մա-
 սին:

11-285479p

2. Մի անգամ ամռանը

Կարգացե՛ք հարցեր յե՛կ ամեն մի հարցին պատասխանեցե՛ք մեկ նախադասությամբ:

1. Հոկտեմբերիկները զնացին ի՞նչ հավաքելու:
2. Քանի՞ հոգի ելին նրանք:
3. Հոկտեմբերիկներն ի՞նչ ելին վերցրել իրենց հետ:
4. Ինչպիսի՞ լեղանակ եր:
5. Հոկտեմբերիկները հանկարծ ի՞նչ լսեցին:
6. Ինչպիսի՞ անձրեւ լեկավ:
7. Նրանք վորտե՞ր պահվեցին:
8. Ինչպե՞ս վերադարձան:

3. Աշնան և ձմռան նշանները

Ծառերի տերեւները դեղնում են: Ձյուն և գալիս փաթիլ-փաթիլ: Թռչունները չվում են տաք լեռկիւրներ: Արագրեցե՛ք միայն առանց վերաբերող նախադասություններ:

4. Պիտներները

Պիտներները գնացին:
Պիտներները գնացին անյուրմ:

Արագրեցե՛ք յե՛կ ամեն մի նախադասության սեյ գիծ փաշեցե՛ք այն բառի օակ, վորից հետո ձայնն իջնում է յե՛կ դադար լինում:

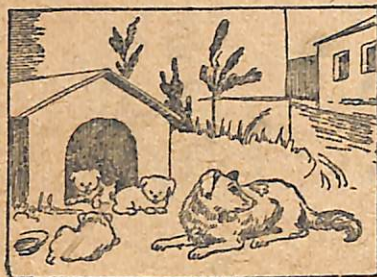
Նախադասության վերջում դադար է լինում:
Գրելիս այդ դադարի տեղը դնում ենք վերջակետ:

5. Գերազանցիկները

Գերազանցիկները պարզեվատրվեցին գրքերով:
Գերազանցիկները պարզեվատրվեցին:
Արագրեցե՛ք նախորդ աթառանքի ձեվով:

Նախադասության առաջին բառն սկսում ենք մեծատառով:

6. Յերեխաները և շունը

1. Բնի առաջ ձաղերի մոտ պառկած էր շունը: 2. Շունը հեռացավ ձաղերի մոտից:

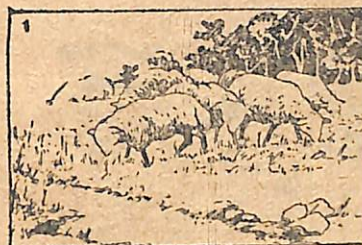
3. Յերեխաները ձաղերից մեկին տարան: 4. Շունը վերադարձավ և սկսեց դռան առաջ փռնալ:

5. Յերեխաները դուրս բերին ձաղին: 6. Շունն ատամներով ձաղին տարավ իր բունը:

Կարգացնե՛ք նկարների օպերան սպիտակ գույնով և փայտե թուղթի վրա:

7. Գայլը և գառնուկը

Ներհանձնե՛ք նկարագրությունները խառն և՛ սրված: Պատմե՛ք ստանալու համար նկարագրությունները կարգի՛նք նկարների կարգով:

1. Նա բռնեց գառնուկին և փայտե:
2. Բայց փայտե ծառի մոտ ցավ գայլը:
3. Դի գառնուկ հեռացավ և փայտե:
4. Վախեցանք ինքն ապա ծառի մոտ և անպատի մոտ:

Արտագրե՛ք: Զետե՛ք փեմագիրն սկսել մեծատառով, նկարագրությունն սկսել մեծատառով և՛ փոքր տառով փոքր տառով:

Պատմե՛ք իր կողմից և նկարագրությունները:

8. Խելացի ագռափները

Նախադասություններ կարդացե՛ք ճկարհների կարգով:

1. Ագռափներից մեկը կրու-
յով փախչեց շան պուշը:
2. Հերկու ագռափ մոտեցան:
3. մյուս ագռափը միայն թուրեց:
4. Շուներ պատրաստվում էր
մեր կրորեն ուտելու:
5. Հերկու ագռափներն էլ
թուան:

9. Լեվոնի պատմվածքները

Լեվոն

Իմ կատուն

Աննան հիփանդազափ: Յես ունեմ մի կատու:
Նա մրս մուկ է բռնում: Բժիշկը յեկավ:
Նա դեղ գրեց: Մեր կատուն մեխրաղուն է:
Շուտով Աննան առողջացավ

Այստեղ յերկու պատմվածք կա. մեկն Աճճափ մառն է, իսկ
մյուսը՝ կազի մառն է:

Լեվոնը օփորվել է յեղ նախադասությունները խառը կարգով
է առաջընդ:

Իսկ այս նախադասություններն այնպես առաջընդե՛ք, վար
յերկու կանոնավոր պատմվածքներ ստացվեն՝ մեկն Աճճափ ա-
ռն, իսկ մյուսը՝ կազի մառն:

10. Համբիկը

1. Իպրոցում նրան աշխատանքի տեղին:
2. Մայրը Համբիկին դպրոց տարավ:
3. Այնտեղ Համբիկը կարդալ սովորեց:

Նախադասություններ կարդացե՛ք այնպիսի կարգով, վար
պատմվածք ստացվի:

11. Մեր նախաճաշը դպրոցում

Նախաճաշի ժամանակ է || Մենք ուտում ենք
հաց ու պանիր || Մենք խմում ենք թեյ կամ
կաթ || Նախաճաշից հետո խաղում ենք բաղում ||

Այս պատմվածքի մեջ ամեն մի նախադասությունից հետո վեր-
ջակետի տեղը գծիկներ են դրված:

Առաջընդե՛ք պատմվածքը յեղ ամեն մի նախադասությունից
հետո գծիկների տեղը վերջակետ դրե՛ք:

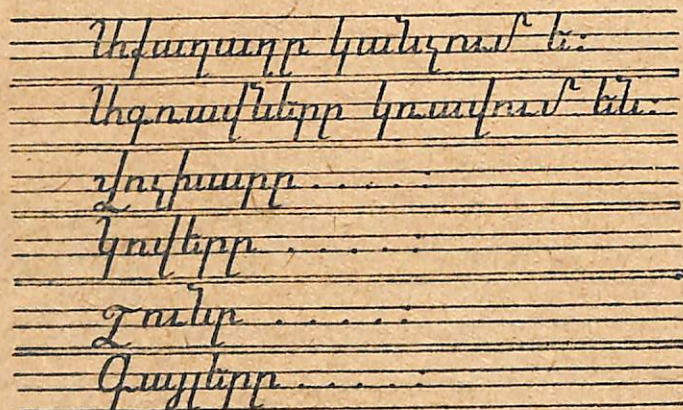
12. Պաշտպանեցեք թռչուններին

Թռչունները վոչնչացնում են վնասատու:
Մենք պետք է թռչունների համար բներ:
(միջասներին, շինեն)

Կարդացե՛ք նախադասությունները. կեսերի սեղն ավելացրե՛-
բաց բողած բառերը:
Բաց բողած բառերը տված են փակագծերում:

Նախադասությունը կազմվում է բա-
ռերից:

13. Վո՛ր կենդանին ի՞նչ ձայն է հանում

(Վոնում է, վոնում են. հաջում է, հաջում են. բառա-
յում է, բառայում են. մայում է, մայում են)

Բառերն իրար նեւ այնպես կապակցեցե՛ք, վոր կանոնավոր
նախադասություններ ստացվեն:
Արագրեցե՛ք:

14. Ո՛վ ի՞նչ է անում

Կոշկակարը կոշիկ է կարում:
Դերձակները հագուստ են կարում:

• • • • քար են տաշում
• • • • բժշկում են:
• • • • հաց են թխում:
• • • • ժամացույց է նորոգում:

(Ժամագործ, ժամագործներ. հացբուխ, հացբուխներ.
բժիշկ, բժիշկներ. ֆարսաւ, ֆարսաւներ)

Բառերն իրար նեւ այնպես կապակցեցե՛ք, վոր կանոնավոր
նախադասություններ ստացվեն:
Արագրեցե՛ք:

15. Վո՛ր գործիքով ի՞նչ են անում

Տախտակը սղսցում են սղսցով: Խոտը հալաքում
են Քարը կտարում են
(փոցխով, մուրնով)

Կարդացե՛ք նախադասությունները. կեսերի սեղն ավելացրե՛ք
բաց բողած բառերը:
Արագրեցե՛ք:

16. Մեր ընթերցարանը

Մենք կանոնավոր հաճախում ենք (ո՛ւր):
Վեցորդակում 2 ժամ կարդում ենք (վո՛րսեղ),
Հաճախ (վորսեղի՛ց) գիրք ենք վերցնում տանը
կարդալու:

Կարդացե՛ք յե՛կ կեսերի սեղն հարցերին հարմար բառեր դրե՛ք:
Արագրեցե՛ք:

17. Շնչափոր և անշունչ առարկաներ

սիրտներ չի արգ
հոգով փրակաբար կաղամբ
հասարակական գործը սպասող

Արագրեցե՛ք ճշգրիտ առարկաների անունները:

18. Առարկաներ

դասագիրք, մատնույ, փեփ
քան, մարիս, սղոյ, բանափաման,
սեպին, գրիչ, սպան, փանուն,
փրչին, գրաններ, կապին

Արագրեցե՛ք միայն ուսումնական առարկաների անունները:

19. Ինչե՛ր են

Մանչը, խնչորը և ծիրանը
պրուդներ են:
Վարդը, շուշանը և մանու-
շակը են:
Կաղնին, յեղնին և բար-
ցին են:

(ծառեր, ծաղիկներ)

Կարդացե՛ք յեկ կեսերի տեղը դրե՛ք այն բառերը, վրանք ցույց
են տալիս, թե թված առարկաներն ի՞նչ են:

20. Զանազան առարկաներ

դարբին, մուրճ, աղավնի, խոզ, հավ, հափաբուն, մեխ,
ալգի, ալգեպան, հաց, հացթուխ, կոշիկ, կոշկակար
Արագրեցե՛ք միայն անուններ, առարկաների անունները:

Մարդիկ, կենդանիները, բույսերը, բոլոր առ-
արկի իրերը մի բառով կոչվում են առարկաներ:

21. Ո՛վ ինչո՞վ է պաշտպանվում

Ձին պաշտպանվում է սմբակներով, մեղուն՝ խալթո-
ցով, շունը՝ առամներով, կատուն՝ ճանկերով:
Արագրեցե՛ք միայն ճշգրիտ առարկաների անունները:

22. Դպրոցում

Աշակերտը սովորում է (վրսե՞ղ):

Աշակերտը կարդում է (ի՞նչ):

Աշակերտը գրում է (ինչո՞վ):

(դպրոցում, գիրք, գրչով)

Կարդացե՛ք յեկ կեսերի տեղը դրե՛ք նամականախան բառեր:

23. Քաղցած գայլը

Կովն իր հորթուկի հետ արածում եր անտառի մոտ։
Կովը ծառերի լեռնովն եր ու չեր լեռնվում։ Հեռվից լե-
կավ քաղցած . . . (ի՞նչը), ուզեց հարձակվել . . .
(ո՞ւմ) վրա։

Հանկարծ . . . (ո՞վ) դուրս նետվեց . . . (ին-
չերի՞) լեռնովից և լեղջուրները դեմ արեց . . . (ո՞ւմ)։
Քաղցը վոր տեսավ կովի սուր . . . (ինչե՞րը), փախավ,
մտավ . . . (ո՞ւր) և կորավ։

Կարգացե՛ք յե՛վ կե՛սերի տեղը հարցերին համապատասխան բա-
ռեր ազելացե՛ք։

24. Գյուղի իրիկունը

Նախիրը նոր եր գյուղ վերադարձեր Ամենքը խառ-
նովել ելին իրար։ Կովը բառաչելով իր . . . (ինչի՞ն)՝
եր փնտռում, գոմեշն իր . . . (ինչի՞ն), վոչխարները
կանչում ելին իրենց . . . (ինչերի՞ն), աթերն իրենց
. . . (ինչերի՞ն)։

Կարգացե՛ք յե՛վ կե՛սերի տեղը հարցերին համապատասխան բա-
ռեր գրե՛ք։

III. ԱՌԱՐԿԱՅԻ ՎՈՐՊԻՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

25. Ընտանի կենդանիներ

խելո՛ք ձի

մլավան կատու

բրդո՛ւս վոչխար

հաշան շուն

հարպիկ այծ

համառ եշ

Առազբեցե՛ք միայն բուսակե կենդանիների աճունները վոր-
պիսուրյուն ցույց տվող բառերի հետ միասին։

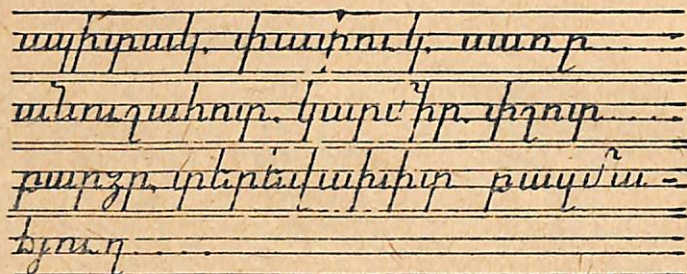
26. Տիկնիկի նոր շորերը

Ջարիկը նոր քրիկնիկ ունի։
Նրա հագիկն կա սպիտակ շա-
պիկ, գույնագույն գուլպաներ
և դեղիկ կոշիկներ։ Ջարիկը
քրիկնիկի համար կարեց սիրուն
զրգապզեալ և չթե գոգնույ.
Նրա գլխին կապեց մեկուսակ
բազկիկնակ։

Կարգացե՛ք միայն տիկնիկի նոր շորերի աճունները վորպիսու-
րյուն ցույց տվող բառերի հետ միասին։

Առազբեցե՛ք վորպիսուրյուն ցույց տվող բառերը։

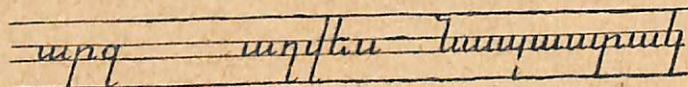
27. Են ի՞նչն է

(վարդ, օ ուն, բարձի)

Վարդապետը ցույց տալով առաջին բառերով գտնվող առաջին հատվածը, ցույց տալով վերջին բառերով երկրորդը:

28. Վայրի կենդանիներ

(մրմրեան, վախկոտ, խորամանկ)

Գրեցե՛ք վայրի կենդանիների անունները վարդապետը ցույց տալով համապատասխան բառերի հետ միասին:

Որինակ՝ մրմրեան արգ:

Այն բառերը, վորոնք պատասխանում են վարդապետին՝ կամ ինչպիսի՞ հարցերին, ցույց են տալիս առաջին վարդապետը կամ հասկությունը:

29. Ինչպիսի՞ առարկաներ են լինում

սպիրտակ շուշան ընդարձակ
բաղջր պայծառ
կապույտ հարվածային

(շահար, բանվոր, մանուշակ, զատառան, յերկինք)

Կարողե՛ք յե՛կ վարդապետը ցույց տալով բառերից հետո համապատասխան առարկաների անուններ գրե՛ք: Արագրեցե՛ք:

30. Ինչպիսի՞ հատկություններ ունեն

աշխատասեր մրջյուն աշակերտ
. . . . արև դրոշակ
(փայլուն, կարճի, գեղատեսիլ)

Առարկաների անուններից առաջ վարդապետը ցույց տալով համապատասխան բառեր տպագրե՛ք:

31. Պարունը յեկավ

Սիրուն զարունը յեկավ (ինչպիսի՞) արեւը
փայլում է (ինչպիսի՞) խոտը յերեւոյ
(ինչպիսի՞) ծաղիկներ ծաղկեցին (ինչպիսի՞)
Քաշունները թռչում են:

(ծովուհ, հոսանք, կամայ, պայծառ)

Կարողե՛ք յե՛կ կետերի տեղը հարցերին համապատասխան վարդապետը կամ հասկությունը ցույց տալով բառեր գրե՛ք:

IV. ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

32. Ո՛վ ի՞նչ է անում

Հայրիկը կարդում է թերթ: Մայրիկը լսափողով լսում է ռադիո-հաղորդում: Սուրիկն արձագրում է:

Արձագրեցե՛ք, Գի՛ծ Բաճեցե՛ք այն բաների տակ, վորոնք ցույց են տալիս, բե ի՛նչ է անում կամ ի՛նչ է լինում առարկան:

Այն բաները, վորոնք պատասխանում են ի՛նչ է անում կամ ի՛նչ է լինում հարցերին, ցույց են տալիս առարկայի գործադրությունը:

33. Անտառում

Ազոավը կապում է: Ոճը ֆշռում է: Բզեղը բզգում է: Փայտիորը թխկթխկացնում է: Գայլը վռոնում է: Արջը մրթմրթում է:

Արձագրեցե՛ք ի՞նչ առարկայի գործադրություն ցույց տվող բաների տակ գի՛ծ Բաճեցե՛ք:

34. Հոր առարկան ի՞նչ է անում կամ ի՛նչ է լինում

Կորանտեսահանը վարում է, ցանում է, հնձում է:

. . . կարդում է, գրում է, հաշվում է:

. . . ծլում է, կանաչում է, ծաղկում է:

Գործադրություն ց իմացե՛ք առարկան յե՛վ կարգալիս առարկայի անունը դրե՛ք կեսերի տղր:

35. Ի՞նչ ենք անում

Յես գրում եմ:

Մենք կարդում ենք:

Դու նկարում ես:

Դուք յերգում եք:

Նա կարում է:

Նրանք յաղում են:

Արձագրեցե՛ք:

Գործադրություն ցույց տվող բաների տակ գի՛ծ Բաճեցե՛ք:

36. Միշտ գերազանց սովորենք

Այսփան ուրախ կրանք մեր:

Մեծ Այսպիսին է յովել է հայրա:

Կան ինսամբով մեկ փայլալե:

ամեն ոք:

Պրա համար յիկե՛ք մենք միշտ:

գերազանց սովորենք, յինենք:

յիկով, կարգապահ է յունեն:

կանք յուսպակա:

Արձագրեցե՛ք գործադրություն ցույց տվող բաներ:

V. ՄԵԾԱՏԱՌՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ՍԿԶՐՈՒՄ

37. Մարդկանց անուններ

Այս վարդը տուր մեր վարդին:

Ծեր և պապիկը, նրան սիրում ե իր թոռ Գապիկը:

Արագրեցե՛ք, Ընդդեցե՛ք մարդկանց անուններ (տակը գիտեցե՛ք):

38. Նման անուններ

1. Այգում Հասմիկի մայրը պոկում եր հասմիկ:

2. Մեր Աղալինին սիրում ե աղալինի:

Արագրեցե՛ք:

Չմոռանա՛ք մարդկանց անուններն սկսել մեծաստով:

39. Մեր հայոց լեզվի դասաստուն

Հեա արվորում եմ յերկրորդ
դասարանում մեր հայոց լեզ-
վի դասագրուուն ընկ ե:

Արագրեցե՛ք յեվ կեսերի տեղն ավելացրե՛ք ձեր հայոց լեզվի դասաստին անուն, ազգանուն:

Չմոռանա՛ք ազգանունը հույնպես սկսել մեծաստով:

40. Ի՞նչ տեսա

Յերեվան քաղաքը շատ գործարաններով տեսա, Ար-
մավիր գյուղը բամբակով առատ տեսա, Զանգու գետն
կրկարակայաններով տեսա, Արագած սարը տուֆով հա-
րուստ տեսա:

Արագրեցե՛ք յեվ ընդդեցե՛ք բաղա՛թի, գյուղի, գետի յեվ տա-
րի անուններ:

Գրելիս բաղա՛մների, գյուղերի, գետերի և սարերի
անունները նույնպես սկսում ենք մեծաստով:

41. Մանես

Մանեսը Այլանվերդու շրջանի կենտրոնն ե: Մանեսի
մոտոպ հոսում ե Դեբեդ գետակը: Մանեսից 4 կիլոսետր
հեռավորության վրա գտնվում ե Սանահին կաթարանը:

Արագրեցե՛ք միայն գյուղի, քաղաքի յեվ կաթարանի անուն-
ներ:

42. Մեր ամենամեծ քաղաքները

Մեր ամենամեծ քաղաքներն են՝ Մոսկվան, Լե-
նինգրադը, Բաքուն, Կիևիք, Թբիլիսին, Ստալինգրադը,
Կրեմլը և այլն:

Արագրեցե՛ք միայն բաղա՛մների անուններ:

43. Բառախաղեր

Դու ել խոսի՛ր, ա՛յ Խորեն,
քո մտքերն ել շատ խոր են:
Թե այգիներ յերեկան,
դու կհասնես Յերեվան:

Արագրեցե՛ք միայն մարդկանց յեվ բաղա՛թի անուններ:

44. Յերեվանի փողոցները

Յերեվանում կան բազմաթիվ փողոցներ: Ահա նրան-
ցից մի քանիսի անունները՝ Կարմիր բանակի փողոց,
Արուվան փողոց, Խորհուրդների փողոց:

Արտագրեցե՛ք և փողոցների անուններն ընդդեցե՛ք:

Գրելիս փողոցների անունները նույնպես
սկսում ենք մեծաստով:

45. Մեր սիրելի բանաստեղծները

Ալեքսանդր Սերգեյեվիչ Պուշկինը և
Հովհաննես Թումանյանը մեր սիրելի բա-
նաստեղծներն են:

Պուշկինը ծնվել է Մոսկվայում:

Թումանյանը ծնվել է Դսեղ գյուղում,
Վորի մոտով հոսում է Դեբեդ գետը:

Արագրեցե՛ք յն՝ ընդգծեցե՛ք մարդկանց անուն, հայրանուն
ու ազգանուններ, հազա՛հ, գյուղի յն՝ գետի անուններ:

Գրելիս մարդկանց հայրանունները նույնպես
սկսում ենք մեծատառով:

46. Սովորենք հասցե գրել

Հերեմիա
Վարխար փողոց № 14
Գրիգոր Վարգարյանին

Արագրեցե՛ք այս հասցեն

VI. ՎԱՆԿ ՅԵՎ ԲԱՌԵՐԻ ՏՈՂԱԴԱՐՁ

47. Մաքուր ոգում

Խաղ ա-նե-լով մա-քուր ո-գում

ուժ, յե-ռանդ ենք հա-վա-քում,

Խոր-հուրդ-նե-րի յերկ-րի հա-մար

աշ-խա-տան-քի պատ-րաստ-վում:

Խաղեր կազմակերպելիս Վեհա՛կ եմ գցում՝ բառեր վանկ-

վանկ արտասանելով:

Վանկերի բաժանած կարգացե՛ք այս վոսանավոր:

Արագրեցե՛ք վոսանավոր՝ բառեր վանկերի բաժանած:

48. Թռչուններ

• • քալ | ծի • • նալ | բա • •

• • փոր | ա • • զաղ | աղ • •

(Վայսփոր, կափալ, ազուով, ախաղաղ, ծիծեռնակ,
բազե)

Լրացե՛ք թռչունների անունների բաց բողած վանկերը յն՝
գրեցե՛ք վանկերի բաժանելով:

Որինակ՝ կա-հավ:

49. Շարաղ

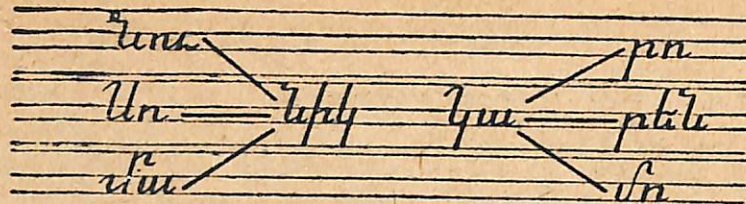
Առաջին վանկը վառելիք է:

Յերկրորդ վանկը մարմնի մաս է:

Ամբողջ բառն անտառի թռչուն է:

Գե՛տե՛ք այս շարաղի լուծումը:

50. Վանկախաղ

Այս վանկերից բառեր կազմեցե՛ք յե՛կ գրեցե՛ք: Կրե՛լիս բառերը գծիկներով վանկերի չբաժանե՛ք:

51. Աշուն

Դաշ-տը մեր-կա-նում, ո-րը կար-ճա-նում, քա-մին է խա-ղում, անձ-րե-վը մա-ղում:

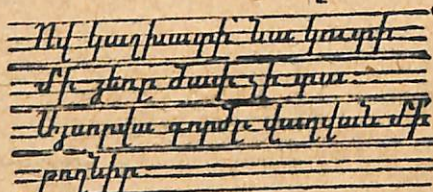
Առանց վանկերի բաժանելու արագրեցե՛ք վոսանավորի ձե՛վով:

Վանկերի թվին նախելով բառերը լինում են՝ միավանկ (սար), յերկավանկ (սե-ղան), յեռավանկ (լու-սա-մուտ) և այլն:

Մեկից ալելի վանկ ունեցող բառերը կոչվում են բազմավանկ

Միավանկ բառերն արտասանվում են միանգամից, իսկ բազմավանկ բառերն արտասանվում են վանկ-վանկ, այսինքն քանի վանկ կա բառի մեջ, բառն այնքան մասի յե բաժանվում:

52. Առածներ

Արագրեցե՛ք. բազմավանկ բառերը գծիկներով վանկերի բաժանեցե՛ք:

53. Միավանկ և բազմավանկ անուններ

Արաքսի, Նինել, Հեղինե, Վիլեն, Սոս, Լեվոն, Սուրեն, Կիմ, Գեղամ, Ժորժիկ, Արսեն, Զաֆար, Լենա:

Նախ՝ արագրեցե՛ք միավանկ, ապա՝ յերկավանկ յե՛կ հետո՝ յեռավանկ անունները:

54. Բառախաղեր

Սմեն տարի զարմանք՝
սեք տուն պիտի զար նանք:
Նե՛րա արի, ա՛րոո,
ու՛րեր ինձ արոո:

Արագրեցե՛ք բառախաղերը. բառերը գծիկներով վանկերի բաժանեցե՛ք:

55. Դպրոցական ներքին կանոնները

1. Սմեն մի աշակերտ պարտավոր է լավ իմանալ դպրոցական ներքին կանոնները և առանց թերանալու կատարել:

2. Ուսման մեջ լինել գերազանց:

3. Հարգել ուսուցիչներին, մեծերին, ընկեր-ներին և քաղաքավարի վերաբերվել նրանց հետ:

Արագրեցե՛ք կարճ տողերով, վարպետի տողազարձ անելը շուտ-շուտ պատահի: Ուրիմակ՝ ամեն մի առա-կես պարտա-

Տողազարձ անելու համար պետք է բազմավանկ բառերը կանոնավոր կերպով վանկ վանկ արտասանել և ամբողջական վանկը կամ վերի տողում գրել կամ հաջորդ տողի սկիզբը տանել:

56. Կատակածեր Վարդանը

Վարդանը և Վահանը հանգում կովեր ելին պահում:
—Վահա՛ն, Վահա՛ն,—ասաց Վարդանը,—կամ դո՛ւ վագիր՝ կովերը յե՛ս տուր, յես հաց ուտեմ, կամ յես հաց ուտեմ, դո՛ւ վագիր՝ կովերը յե՛ս տուր:

Արագրեցե՛ք կարճ տողերով միայն շեղագիր տառերով սպված մասը:

VII. ՀԱՉՅՈՒՆՆԵՐ ՅԵՎ ՏԱՌԵՐ

57. Չայնավոր և բաղաձայն հնչյուններ

Վանկն ունենում է մեկ կամ մեկից ափելի հնչյուններ:

Հնչյունները լինում են ձայնավոր և բաղաձայն:
Ձայնավոր հնչյուններն են՝ ա, ե, ը, ի, ո, ու:
Բաղաձայն հնչյուններն են՝ բ, գ, դ, զ, ք, ժ,
լ, խ, ծ, կ, ն, ձ, ղ, մ, յ, ճ, շ, չ, խ, ս, Վ, ց, փ, ֆ, ք:
Հայոց լեզվի հնչյուններից 6-ը ձայնավոր են,
իսկ 30-ը՝ բաղաձայն:

58. Բաց թողած ձայնավորներ

պիտն .. ը	գործ .. ըան	դ .. դձ
տ .. նձ	նարդ .. դ	աշակ .. ըտ

Գտե՛ք ի՛նչ ձայնավորներ են բաց թողած այս բառերում:

59. Կրկնակ բաղաձայններով բառեր

Ենթան տարրական դպրոցի լեզրորդ դասարանում է:
Չնայած նա մի քիչ չարաճճի լե, բայց շատ լավ սովորում է և ողնում դասերի մեջ իր ընկերուհիներ Աննային և Հովհաննեսին:

Արագրեցե՛ք յե՛վ ընդգծեցե՛ք Կրկնակ բաղաձայններ:

60. Արագիլ

Ա-րա-գիլ, բա-րո՛վ լե-կար,
հե՛լ, ա-րա-գի՛լ, բա-րո՛վ լե-կար,
բու-նըդ շի-նի՛ր գու մեր ծա-ռին,
մեզ մոտ մը-նա ամ-բողջ տա-րիս:

Արագրեցե՛ք վանկերի բաժանած:

Ամեն մի վանկում ընդգծեցե՛ք ձայնավորները:

Առանց ձայնավորի վանկ չկա: Չայնավորը մե-
նակ կարող է վանկ կազմել: Բառի մեջ վորքան
ձայնավոր լինի, այնքան էլ վանկ կլինի:

Որինակ՝ արագիլ բառը յեռավանկ է, վորով-
հետեվ նրա մեջ յերեք ձայնավոր կա:

61. Գաղտնավանկով բառեր

բժիշկ, դպրոց, գրադարան, մկրատ, նկար
Կազմեցե՛ք նախադասություններ այս բառերով յե՛վ գրեցե՛ք:

Բառամիջում լավող ը ձայնավորը չի գրվում:
Որինակ՝ արտասանում ենք բժիշկ, դպրոց, բայց
գրում ենք բժիշկ, դպրոց:
Դրա-րոց բառի առաջին վանկը գաղտնա լանկ է:

62. Գաղտնավանկով բառերի բաժանումը վանկերի

բը-ժիշկ, դը-պ-րոց, դը-րա-դա-րան, մը-կ-րատ, նը-
կար, բար-ձըր, գը-լուի, կը-տավ, թը-ռ-չուն, մա-նըր,
քաղ-ցըր, աը-կըդ, Մը-կըր-տիչ:

Արագրեցե՛ք վանկերի բաժանած:

Բառամիջում լավող ը ձայնավորը վանկերի բա-
ժանման ժամանակ գրվում է:

63. Թիթեռ

Պու-տիկ, պու-տիկ	շո-ղե-րի տակ
պուտ-պուտիկ,	վառ-վը-ռուն,
շը-ղաբշ թե-վեր	վոր-տեղ ծա-ղիկ՝
խա-տու-տիկ,	դու տի-տիկ:

Արագրեցե՛ք բառերը գծիկներով վանկերի բաժանած:

64. Մեր բնակարանը

Մեր բընակարանը գրանդվում է Յեղեղի-
նում՝ Լեւոնի փո-գո-ցի վըրա:

Մենք բընակվում ենք «Ար-շա-լույս» բընակ-շին-
կո-ոպ ըն-կե-րու-թյան ու-սուց-չա-կան լու-սա-վոր, մա-
քուր և գե-ղե-ցիկ շենքում:

Մեր բընակարանըն ու-նի լե-րեք սե-նյակ՝ մեկ
ըն-դու-նա-րան, մեկ սե-ղա-նա-տուն, մեկ ել նըն-ջա-
րան:

Կաղացե՛ք վանկերի բաժանած:

65. Հանելուկ

Աչքեր ունի՝ վոտքեր չունի,
գլուխ ունի՝ ձեռքեր չունի.
ձուլ յե ածում՝ փետուր չունի.
չորեր ունի՝ առանց կարի:

Հանելուկի լուծումը՝ ոն:

Գեցե՛ք հանելուկի լուծումը վորպես վերագիւր յեվ ապա՝
առագրեցե՛ք հանելուկը՝ վանկերի բաժանելով:

66. Բառեր տողադարձի համար

հոկտեմբերիկ, կոմունիստ, տպարան, Մկրտիչ, գրա-
դարան, գպրոցներ, թվաբանություն, նկարչություն,
Ֆլորա

Բառերը գծիկներով վանկերի բաժանեցե՛ք. նույն բառերը օւ-
ղադարձի համար յերկուսական մասի բաժանեցե՛ք:

Որինակ՝

հոկ-տեմ-բե-րիկ, հոկ-տեմբերիկ, հոկտեմ-բերիկ, հոկ-
տեմբե-րիկ

տը-պա-րան, տը-պարան, տպա-րան

Մը-կըր-տիչ, Մը-կրտիչ, Մկըր-տիչ

Տողադարձի ժամանակ բառամիջի ու ձախավորը
գրվում է միա՛ն առա՛խն տողի վերջին վանկում և
յերկրորդ տողի առաջին վանկում:

67. Յես գարունն եմ

Յես բերում եմ պա՛ծառ արեւ ու տաք արեր: Յես
ծածկում եմ դաշտերը դալար խոտերով: Յես սփռում եմ
ամեն տեղ ծաղիկներ ու թիթեռներ:

Առագրեցե՛ք կարճ օղերով, վոր օղադարձ աւելը օւս-օւս
պատանի:

68. Տառախաղ

Ստուակեսի տեղ մի թիվ գրեցե՛ք,
միջակեսի տեղն ել՝ մի տառ:

Կստացվի շատ քաղցր պտղի ա-
նուն:

Վհրն է այդ պտուղը:

Տառախաղի լուծումը՝ բուր:

Հնչյունի նշանը կոչվում է տառ:

Հնչյունն արտասանվում է և լսվում:

Տառը գրվում կամ տպվում է և կարդացվում:

69. Զյունը

Մե՛ք փաթկներով
պկուռե ու նախադուռ
մաղում և չյոմը
ապրում ու դաղկում:

Առագրեցե՛ք յեվ ամեն մի բառի վերելք գրեցե՛ք օտառի թիվը:

70. Այբուբեն

Ա ա Բ բ Գ գ Դ դ Ե ե Ղ ղ
 Ը ը Թ թ Ժ ժ Ի ի Լ լ Խ խ
 Զ զ Կ կ Դ Դ Ջ յ Զ զ
 Մ մ Զ զ Ը ը Ղ ղ Ո ո Ն ն
 Ր ը Ս ս Շ շ Ո ո Ս ս Վ վ
 Մ մ Ո ո Ս ս Վ վ Ք Ք Ֆ ֆ

Տառերի սովորական շարքը կոչվում է այբուբեն:
 Հայոց լեզվի այբուբենն ունի 36 տառ:
 Ամեն տառ ունի յերկու ձև՝ մեծատառ և փոքր-
 տառ:

- 1) Այբուբենից արագրեցե՛ք միայն մեծատառերը:
- 2) Այբուբենից արագրեցե՛ք միայն փոքրատառերը:

71. Հանելուկ

Գտե՛ք տղայի մի այնպիսի անուն, վոր հինգ տառից
 լինի և վորի առաջին յերեք տառը գաղափարված լինի
 այբբենական կարգով:

Հանելուկի լուծումը՝ Ս. Բագար:

Արագ եղե՛ք այս հանելուկի ուժուժը:

72. Վարժություններ

Ժ ք զ դ գ ք

- 1) Այս բաղաձայնները գաղափարեցե՛ք այբբենական կարգով:
- 2) Այժմ այբբենական կարգով գաղափարեցե՛ք ձայնավորները:

ռ ո ի ը ե ա

73. Միջազգային բառեր

տրակտոր, ուղի, տրամվայ, ավտոմոբիլ, միլիցի-
 ներ, շոֆեր, անրոպլան, կինո, պատեֆոն, կոմբայն
 Արագրեցե՛ք այբբենական կարգով:

74. Գարնանացան

Գարնան մատաղ,	և սկսվեց
վառ արեվից	հանդ ու դաշտում
մուլ և ցուրտ	բոլորիկդան
որերն անցան	գարնանացան:

Արագրեցե՛ք:

Առանձին գործածելիս յեվ-ը կարճ գրվում է և,
 վորը կոչվում է սղագրության նշան:

Սղագրության նշանը մեծատառ չունի և գրվում
 է յերեք տառով (Յեվ). որինսկի՝ Յեվգինե:

75. Յեվգինեն և Յերվանդը

Յեվգինեն և Յերվանդը գեղեցիկ յեվ անսխալ են
 գրում:

Նրանք շատ լավ կարդում են յեվ պատմում:
 Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք սղագրության նշանը:

VIII. ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1) Գրում ենք դ. արտասանում՝ ք:

76. Միամիտ Վարդուհին

Փոքրիկ Վարդուհու մայրը ծանր հիվանդ էր: Բժիշկը հիվանդին դուռը դեղ էր տվել խմելու: Մայրը զգվելով էր խմում դեղը: Վարդուհին այդ վորտեսամի, առաջ, «Մայրի՛կ, թող քո փոխարեն չես խմեմ դեղը»:

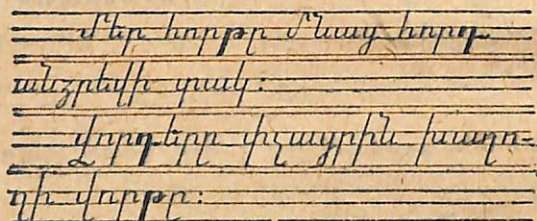
* Վարդուհի, վարդ, վարդան, վարդանուռ

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք Վարդուհի բառի գ տառը:

Շատ բառերում տառերն ինչպես վոր արտասանում ենք, այնպես չենք գրում:

Որինակ՝ Վարդուհի բառի մեջ գրում ենք դ, բայց արտասանում՝ ք:

77. Նմանահնչյուն բառեր

* հորդ, վորդ

Արագրեցե՛ք այն բառերը, վորոնց մեջ շեղագիր տառեր չեն համապատասխանում իրենց հնչյուններին:

78. Դաշտի վարդը

Փոքրիկ տղան մի վարդ տեսավ,
մի վարդ տեսավ դաշտի միջին.
վարդը տեսավ, ուրախացավ,
մոտիկ վազեց սիրուն վարդին:

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք գ տառը, վորը իր հնչյունի նման չի արտասանվում:

79. Ուղղագրական բուռնացուցակ

Դ-Բ

անդամ	ժողովուրդ	ող
արդեն	խնդրեղ	վրդովել
Թաղեմու	խորհուրդ	զարդեղ
կարդալ	մարդ	խառորդ
դքում	կենդանի	վարդան
չարդ	չերկրուրդ	վորդ
ընդարշակ	հորդ	վորդի
ընդհանուր	ձանադարիտորդ	վորսորդ

Արագրեցե՛ք այս ուղղագրական բուռնացուցակը:

80. Մտուզողական արտագրություն

Մովանակը նարատ սուրում է ուռն: Մոծակը թռավ, բոլոր կեն—անինների արան համն առավ է տեսավ, վոր աննից քաղցրը մար—ու արյունն է: Զնեղա վար—ը կրակն է:

* մարդ, կենդանի, ող, ողանավ

Արագրեցե՛ք յեվ գծիկների տեղը դրե՛ք բաց քողած տառերը:

81. Կարդալ

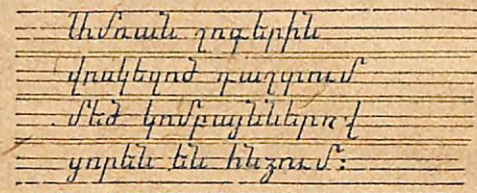
Կարդալ, այ իմ խելոք մանուկ,
Կարդալ, գրի՛ր տարին բոլոր.
Կարդացողի խելքն է կարուկ,
միտքը պալժառ ու լուսավոր:

* կարդալ, կարդացող

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք գ տառը, վոր արտասանվում է ք:

2) Գրում ենք զ, արտասանում՝ ֆ:

82. Կոլանտեսության դաշտում

* շոգ

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք այն բառերը, վորոնց մեջ **զ** տառը արտասանվում է **ֆ**:

83. Դաշտի ստախանովականները

Դաշտ են դուրս լեկել զվարթ լերգերով
դաշտի հերոսներն մեր ուրախ լերկերի:

* լերգ

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք **զ** տառը, վոր չի համապատասխանում իր հնչյունին:

84. Փոքրիկ Գրիգորի ցանկությունը

Թագունին և Մարգարիտը հագան իրենց նոր հագուստները, կապեցին գոգնոցներն ու գնացին դպրոց աշակերտական հանդեսին լերգելու և արտասանելու:

— Յես ել նրանց պես կարող եմ կարդալ, գրել, լերգել ու արտասանել, — ասում է փոքրիկ Գրիգորը:

* Թագունի, Գրիգոր, լերգ, լերգել, գոգնոց

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք այն բառերը, վորոնց գրությունը չի համապատասխանում արտասանությանը:

85. Վարժություններ

Ուրագ բոլը լեղակի թիվ ե, իսկ մարագներ՝ հոգնակի: Ամուսնը արեվը շուտ է ծագում:

* ուրագ, մարագ, հոգնակի, ծագում

Արագրեցե՛ք յեվ ստորագծեցե՛ք **զ** տառը, վոր արտասանվում է **ֆ**:

86. Ուղղագրիտան բառացուցակ

զ - ֆ

կարգ	մարգարիտ	շոգ
լերգ	Աարգիս	պարգելապրեյ
	հոգնել	գոգնուց
	նորգել	հոգնակի
	ոգնել	ոգրակար
կարագ	գուգվել	Մալագ
մարագ	ծագել	Գրիգոր
ուրագ	հագնել	Թագունի

Արագրեցե՛ք այս ուղղագրական բառացուցակը:

87. Ստուգողական արտագրություն

Ա՛յ տղա, անունդ Ա՛վա... քեզ կուտեցնեմ մեզը ու կա...

Կար...ապան Սար...իտը լերկու ան...ամ պար...եվատըր...վեց:

3) Գրում ենք բ, արտասանում՝ փ:

88. Առողջապահական կանոն

Միշտ իբրեւ նուրբ որդան,
պետք է լավ խնամիր: մի
հարգապետ պատկած կամ ա-
ղուր լույսի ցամ:

Արագրեցե՛ք:

Ընդգծեցե՛ք բ տառը փոքր արտասանում է փ:

89. Տրված բառերով կազմել նախադասու-
թյուններ

Սերոր, Բերոր, Հակոր, Գարբիւր, սրբեր, լերբ,
դարբին

90. Ուղղագրական բառացուցակ

բ-փ

Գարբիւր	յերբ	յերբեւ
դարբին	նուրբ	համբերել
իբրեւ	Պակոր	համբուրել
սրբել	Աերոր	Քերոր

91. Ստուգողական արտագրություն

Հակո...ը և Սերո...ը լեկան Բերո...ի մոտ, լեր... նա
գնացել եր Պատանի հանգիստածսի Թատրոնը:

Դար...ին Գա...րիւր զար...նոցում պալատեր ե շինում:

4) Գրում ենք ջ, արտասանում՝ չ:

92. Տրված բառերով կազմել նախադասու-
թյուններ

արջ, մրջյուն, վերջ, վերջակետ, ամբողջ, հաջող, ա-
ռողջ, աղջիկ, վերջին, առաջին

Գրեցե՛ք նախադասություններ այս բառերով:

93. Ուղղագրական բառացուցակ

ջ-չ

Ք և ղ բաղաչաձևներից հետո, յետե
լսվում է չ, ինչ նախաձև գրվում է ջ:

բջ

արջ

աղջիկ

չչ

բրջել

ամբողջ

մրջյուն

առողջ

յերզանիկ

չղջիկ

արջ

վերջ

վողջույն

չղջիկ

առաջարկ

հաջող

միջակեր

առաջին

միջոց

Արագրեցե՛ք այս ուղղագրական բառացուցակը:

94. Ստուգողական արտագրություն

Մենք ապրում ենք լեր...անիկ կյանքով: Մեր առա-
...ին դասը հայերեն ե, իսկ վեր...ինը՝ Թվաբանություն:
Գրիգորի աղ...ին ամբող... որը կարդում ե: Արամի քրո...
զնահատականները լավ և մի...ակ են: Գրքի մե... փոխինչ
չալեաք ե պահել: Մեծ դասամի...ոցին նախաճաշում ենք:

5) Գրում ենք ձ, արտասանում՝ ց:

95. Են թնչն ե

Յես եմ մի վերմակ սաստիկ ընդարձակ, և՛ տաքաց-
նում եմ, և՛ մրսեցնում, դերձակներին չեմ հարստաց-
նում:

Հանելուկի լուծումը՝ ձյան սալան:

* ընդարձակ, դերձակ, դերձակություն
Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք ձ տառը, վա՛ր արտասանվում ե՛ք:

96. Ուղղագրական բառացուցակ

Յ Կ

"Ք բաղաձայնից հետո. յերեք լսվում է
Կ, մեծ մասամբ գրվում է Յ"

 արչագանձ արչակ արչակուրդ բարչեղ բարչը բարչյալ	դերչակ ընդարչակ համարչակ ձամբարչում հանդերչարան փորչ
--	---

Արագրեցե՛ք այս ուղղագրական բառացուցակը:

97. Ստուգողական արտագրություն

Դեր...ակ Համբար...ումը դար...յալ բար...ըսձայն կար-
...աց «Համար...ակ ո...աչում» հո...վածը:

Ըն...ար...ակ անտառում ձայնն ար...աղանք ե տալիս:
Զմեռային ար...ակուր...ին դպրոցի հանդեր...արանը նորո-
...եցին:

6) Գրում ենք դ, արտասանում՝ խ:

98. Խորհրդային Միության յերեխաներին գրված նամակից

Մեր շնորհակալության խոսքի հետ, ձեզ նվեր ենք
ուղարկում մեր պարտեզների նարինջներից:

Ընդունեցե՛ք ջերմ վաղջույններ ամբողջ Իսպանիայի
ձեր յեղբայրներից:

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք դ տառը, վոր կադացվում ե խ:

99. Ուղղագրական բառացուցակ

աղբ աղբյուր յեղբայր աղջիկ ամբողջ չղջիկ փողոսյն		թուղթ հաղթել շղթա դեղջ դեղշանիկ խաղցած խաղցը
---	---	---

Արագրեցե՛ք այս բառերը այբբենական կարգով:

100. Ստուգողական արտագրություն

Հակոբը սիրում ե դեղ... Տետրակիդ չապկին թու...թ
քաշիր, վոր չկե...տոտվի: Ու...տը քայլում ե, իսկ դե...ձա-
նիկն ու չ...ջիկը թռչում են: Թաղեվոսի լե...բայրն ա...-
բուրից ջուր բերեց:

7) Հ տառը Ե տառից հետո չի արտասանվում:

101. Վարժություններ

Շնորհակալություն մեր հերոս ողաշուններին, փորոնք արճամարնեցին վախը և փրկեցին չեղյուսկինյաններին: Սորնուրդները մեզ տվեցին նոր կյանք: Կեցցեն ամբողջ աշխարհի պիոներները:

* շնորհակալություն, խորհուրդ, աշխարհ

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք այն բառերը, փորոնք մեզ և օտար չի արտասանվում:

102. Ուղղագրական բառացուցակ

Տրամադրված բառացուցակի հետո
մեծ մասամբ չի արտասանվում:

աշխարհ խոնարհ խորհուրդ
ժամապարհ արհամարհել շնորհակալություն

103. Գիշեր

Պաղաղ գիշեր է,
գեղեցիկ ու զով,
աշխարհը նիբհում է
անուշ լերագով:

* աշխարհ

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք և օտար Ե բաղաձայնից նետ:

104. Ճանճը

Պոնարն ու հեղ մի հոգնած լեզ արորն ուռին, ճանճը ուռին, մի իրիկուն գալիս էր առն:

* խոնարհ

Արագրեցե՛ք այն բառը, վորի մեջ և օտար չի արտասանվում:

105. Ստուգողական արտագրություն

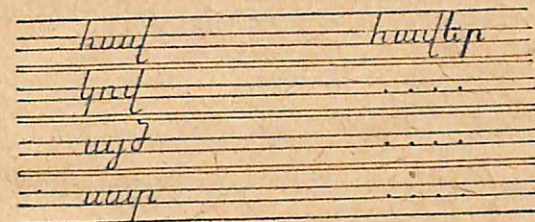
Համաշխարհային թռիչքի մրցանակները պատկանում են խորհրդային պարաշուտիստներին:

8) Հոգնակի եր և ներ մասնիկներ

106. Միավանկ բառերի հոգնակին

Յեզակի (մեկ)

Հոգնակի (մեկից ավելի)

Լրացրե՛ք այս միավանկ բառերի հոգնակին յեվ գրեցե՛ք:

Առարկան ունի լերկու թի՛վ՝ յեզակի և հոգնակի:
Յեզակին ցույց է տալիս մեկ առարկա, իսկ հոգնակին՝ մեկից ավելի նույն տեսակի առարկաներ:

107. Չմեռ

Չմեռ է: Արեգակը լերկնքում քիչ է լերելում:
Մարերը, գաշտերը և ձորերը ծածկված են ձյունով, իսկ գետերը՝ սառուլցով: Ծառերը մերկ են:

Բոլորը տաք շորեր են հագնում:

Այս հոդվածից արագրեցե՛ք միայն հոգնակի բառերը յեվ ընդգծեցե՛ք հոգնակի եր մասնիկը:

108. Բաղմավանկ բառերի հոգնակին
Յեզակի Հոգնակի

հոկրեւթերիկ — հոկրեւթերիկներ
պիտներ
մարիւր
քանւոր

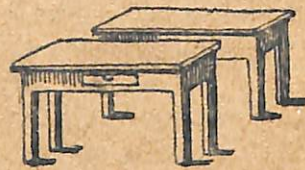
Լրացրե՛ք այս բազմապիսի բառերի հոգնակը յիմ գրեցե՛ք:

Հոգնակի կազմելիս միավանկ բառերին ազե-
լացնում ենք եւ, իսկ բաղմավանկներին՝ ներ:

109. Ն-ով վերջացող բաղմավանկ բառերի՝
հոգնակին

Յեզակի

Հոգնակի

սեղան — սեղաններ
պահարան
գործարան
դասարան

Լրացրե՛ք Ն-ով վերջացող բաղմավանկ բառերի հոգնակին յիմ գրեցե՛ք:

110. Գաղանանոցում

— Վորտեղից ես գալիս, Արամ:

— Գաղանանոցից: Ինչե՛ր աւես, վոր չտեսա. ի՞նչ
զաղաններ՝ առյուծներ, բորենիներ, աղվեսներ, ի՞նչ
թռչուններ՝ թռթակներ, սոխակներ, ջալլամներ, դեղ-
ձանիկներ, ի՞նչ սողուններ, տեսակ-տեսակ կաթիլներ և
ուրիշ շատ կենդանիներ:

* գազաններ, քոյուններ, սողուններ

Արտադրեցե՛ք հոգնակի բառեր յեզակի ընդգծեցե՛ք հոգնակի
ներ մասնիկը:

111. Արագիլը

Արագիլն ուտում է ձկներ, գորտեր, միջատներ,
վորդեր, մկներ, մողեսներ և նույնիսկ թռչնավոր ոձեր:

Արտադրեցե՛ք հոգնակի բառեր յեզակի գարձնելով:

112. Ստուգողական արտադրություն

Զմեռը հարձակվեց զազան...ի վրա: Զլունով ծած-
կեց զաշտ...ն ու անտառ...ը, իրար չետեվից սառնամա-
նիք... ուղարկեց: Բայց զազան...ը չվախեցան: Վոմանք
տաք մուշտակ... ելին հագել, մյուս...ը մտել ելին իրենց
խոր բն...ը:

Արտադրեցե՛ք հոգնակի բառեր յեզակի գարձնելով (գծիկների տեղը ավելաց ե՛ք հոգնակի մասնիկները):

113. Մեր հարեվանի բակը

Մեր հարեվանի բակում շատ հավ, բադ, սագ և ա-
զաւնի կա:

Պառաւն առավոտյան և յերեկոյան նրանց կուտ ե
տալիս: Յեզակի ամեն կողմից նրա վրա լին թափվում հա-
վերը, և:

Շարունակեցե՛ք պատկերը յիմ կետերի տեղը դրե՛ք բաց բո-
ղած բառեր՝ համապատասխան ձեւով:

9) իկ, աի, ուկ և ուհի մասնիկները:

114. իկ, աի, ուկ մասնիկներով բառեր

իկ	աի	ուկ
ուլ — ուլիկ	գետ — գետակ	հորթ — հորթու
ալծ — ...	տետր —	ծագ — ...

Լրացրե՛ք յե՛կ գրեցե՛ք:

Բառերի վերջում գրվող իկ, աի, ուկ մասնիկները գրվում են և տառով:

115. Շարգամբ հողից հանեցին

Կատվիկը կանչե՛յ, մկնիկին: Մկնիկը կատվիկից, կատվիկը շնիկից, շնիկը թռուսիկից, թռուսիկը տատիկի, տատիկը պապիկից, պապիկը շաղգամից, վոր քաշեցին, քաշեցին, շաղգամը հողից հանեցին:

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք իկ տառի ունեցող բառերը:

116. Զվիկ, թաթիկ, բեղիկ

Դառնե՛ք առաջ, իսկ թիրքերիկը...
Դռնե՛ք ունի բարեր, իսկ եսե՛ք...
Կապույտ ունի բեղեր, իսկ թիրքեր...
նիկը...

Կարգացե՛ք յե՛կ բաց բոլոր բառերն ավելացրե՛ք:

117. Հանելուկներ

Յերկու ծալ, յերկու ողակ, իսկ մեջտեղը՝ բեմե-ուկ:
Սպիտակ տակառիկ, մեջը յերկու գույն խմելիք:
Հանելուկների լուծումներ՝ մկրատ, ձու:

Գտե՛ք այս հանելուկների լուծումները. նկարեցե՛ք յե՛կ նկարների տակ արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք ալ յե՛կ իկ մասնիկները:

118. Սիրունիկ թռչնիկ

Ա՛յ, իմ ձագուկ, ա՛յ իմ թռչնիկ, փափկամազիկ, յերկար վզիկ, յերկար վոսիկ, յերկար տոտիկ, բո՛լբ բարձրիկ, ձու՛նդ քաղցրիկ:

Արագրեցե՛ք յե՛կ ընդգծեցե՛ք իկ յե՛կ ուկ մասնիկները:

119. Ստուգողական արտագրություն

1) Բո թե՛ փափուկ ու խառուտ...

փոքր... կառուց կարմիր տառ...

կարմիր կարմիր տառ ներքով

կշորորտա ձուտ... ներքով:

սիրուն..., սիրուն...,

նախշուն կաքավ...

2) Բա՛դ —, բա՛դ —, իմ սիրուն —, ո՛ր ես զնուկամաց-կամաց, ձագ — ներք չորս կողմդ առած:

120. Ուհի մասնիկով բառեր

բանվոր — բանվորունի գերատան —

աշակերտ — գերծակ —

Լրացրե՛ք յե՛կ գրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք ուհի մասնիկը:

121. Ալբերտիան անվանացուցակ

Մաքրունի, Իսկունի, Սրբունի, Արմենունի, Զարունի, Հայկունի, Վարդունի, Թադունի:

Արագրեցե՛ք ալբերտիան կազով:

122. Մարտի 8-ը

Մարտի ութն աշխատավոր — ների տունն եւ Այդ տեղը պարզեվատրվում են գերազանցիկ աշակերտ — ները և ուսանող — ները, հարվածալին ուսուցչ — ները, ստախանովական բանվոր — ները և կոլանտես — ները:

Արագրեցե՛ք. Գծիկների տեղը ավելացրե՛ք բաց բոլոր ուհի մասնիկը:

IX. ԱՌՈԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

123. Կատակ

- Ի՞նչ ես անում:
- Վոչինչ:
- Իսկ նա ի՞նչ է անում:
- Ինձ է ոգնում:

Արագրեցե՛ք յե՛կ ընդոճեցե՛ք հարցական բառերը:

Հարցական նշան (?)
Հարցական բառի վերջին ձայնավորի վրա հարցական նշան է դրվում:

124. Հարցաթերթ

Անուն. —

Ազգանուն. —

Քանի տարեկան ես: —

Հոկտեմբերիկ ես, թե՞ վոչ:

Վո՞ր դասարանում ես: —

Կարդացե՛ք հարցաթերթը:

Արագրեցե՛ք միայն հարցերը յե՛կ պատասխանների տեղը գրե՛լ ձե՛ր անունը, ազգանունը, տարիքը յե՛կ այլն:

125. Հարցեր

Գերազանցիկ ես:

Հոկտեմբերիկ ես:

«Հոկտեմբերիկ» ստանո՞ւմ ես:

Նվազել գիտե՞ս:

Գրելուց առաջ ձեռներդ լվանո՞ւմ ես:

Որինակ՝ Նվազել գիտե՞ս: — Այո՛:

Արագրեցե՛ք հարցերը յե՛կ ամեն մի հարցին պատասխանեցե՛ք այո՛ կամ վո՛չ բառերով:

Պատասխանից առաջ գի՛ծ գրե՛ք յե՛կ սկսեցե՛ք մեծատառով:

126. Հարցեր և պատասխաններ

Հարցեր	Պատասխաններ
1) Արամը հիվա՞նդ է:	1) Արամը հիվանդ է:
2) Տաքություն ունի՞:	2) Տաքություն ունի:
3) Նրան բժշկում է բժի՞շկը:	3) Նրան բժշկում է բժիշկը:

Կարդացե՛ք հարցերը ձախ սյունակում յե՛կ նշանց պատասխանները՝ աջ սյունակում:

Ինչպե՞ս ե՛ք կարդում հարցերը յե՛կ ինչպե՞ս՝ պատասխանները:

127. Գարնան նշանները

Հարցեր	Պատասխաններ
1) Զյունը հալվե՞լ է:	1)
2) Դուրսը տա՞ք է:	2)
3) Թռչունները վերադարձե՞լ են:	3)

Արագրեցե՛ք հարցերը յե՛կ ապա՝ գրեցե՛ք պատասխանները նույն բառերով:

128. Վարժություններ

Հարցեր	Պատասխաններ
1)	1) Դպրոց գնում եմ:
2)	2) Դասերից չեմ ուշանում:
3)	3) Դասերս լավ սովորում եմ:

Որինակ՝ Դպրոց գնո՞ւմ ես:

Այո պատասխանների համար գրեցե՛ք միայն հարցերը:

129. Կարմիր բանակը մեր յերկրի պահակն է

— Ո՞վ է պաշտպանում մեր յերկիրը:

— Կարմիր բանակը:

— Ո՞ւմ է պաշտպանում Կարմիր բանակը:

— Աշխատավորներին:

Արագրեցե՛ք հարցերը յե՛կ գրեցե՛ք նշանց լրիվ պատասխանները:

130. Հովհաննէս Թումանյան

- 1) | 1) Հովհ. Թումանյանը ծնվել է 1869 թվին:
2) | 2) Հովհ. Թումանյանը մեռել է 1923 թվին:

Որինակ՝ Յե՞րբ է ծնվել Հովհ. Թ. մանյանը:

Գրեցե՛ք միայն լրիվ հարցերը:

Զմտուհան՝ Գալստատուրյան վերջում վերջակէս դնել, իսկ հարցական բառերի վրա՝ հարցական նշան:

131. Փարուն

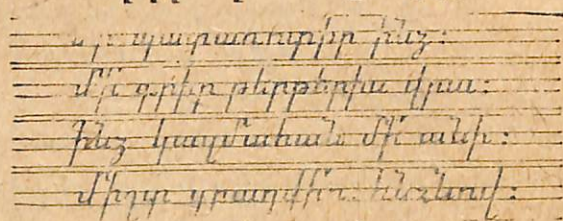
Խոչ չեղանակ է գալիս ձեռնադրից հետո: Արե՛վը չերկար է մնում չերկնքում: Ինչպե՞ս է լինում ողբ: Ինչպե՞ս են լինում ցերեկները: Խոչ է լինում ձյունը: Վա՛ր թռչուններն են վերադառնում տաք չերկրներին: Ինչո՞ւ են ծածկվում դաշտերը: Խոչ են անում կոլտնետակահները դաշտում:

(գարուն, սափանում է, յերկարում են, կարճանում, հալում է, չվող քոյուններ, կանաչով, աշխատում են)

Տեղից հարցերի լրիվ պատասխաններ գրեցե՛ք, վա՛ր ստացվի փոքրիկ պատմվածք:

Նախադասությունն սկսեցե՛ք մեծատառով յեվ նախադասության վերջում վ՛րջակէս գրե՛ք:

132. Գրքի սլոհանջները

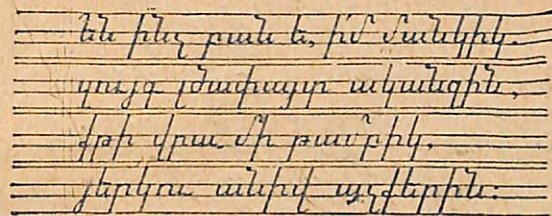

Արագրեցե՛ք յեվ քնդգծեցե՛ք բառերը ուսուց առատանդով վանկերը:

Նե՛ս (')

Բառի ուժեղ աղտասան լող վանկի ձայնավորի վրա շե՛ս է գրվում:

133. Հանելուկ

Հանելուկի լուծումը՝ ակնոցներ:

Արագրեցե՛ք: Զմտուհան՝ շե՛սը յեվ հարցական նշանը դնել:

134. Հիշի՛ր

Դասերդ միշտ պատրաստիր:

Լավ կարգա չե՛վ գեղեցի՛կ գրիր:

Մաքու՛ր պահիր շորերդ և գրենական պիտույքներդ: Արագրեցե՛ք:

135. Գող աղվեսը

Մին ել կանչեց տառա պառավ.
«Ա՛ման, հասե՛ք, տարա՛վ, կերա՛վ,
գլխիս ես ի՛նչ փորձանք բերա՛վ
անտեր աղվեսը՝ պոչը ծաղիկ:

Արագրեցե՛ք յեվ քնդգծեցե՛ք յերկար արատանդով բառեր:

Բացականչական նշան (')

Բառի յերկար արատասանով վանկի ձայնավորի վրա բացականչական նշան է գրվում (ա՛յ, մայրի՛կ):

136. Կայարանում

Ձանգակը գնդաց զը՛նգ, զը՛նգ:

Սուրիչը սուլեց՝ ու՛ ու՛ ու՛:

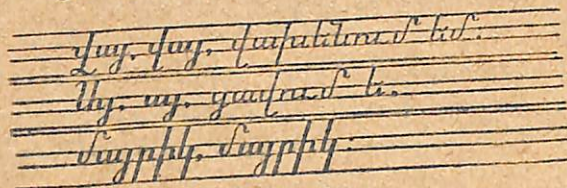
Ծուխը բարձրացավ՝ վա՛հ, վա՛հ, վա՛հ:

Շողին դուրս պրծա՛վ Փը՛շշ, Փը՛շշ, Փը՛շշ:

Անիվները պտտվեցին՝ չը խկ, չը խկ, չը խկ:

Արագրեցե՛ք: Զմտուհան՝ բացականչական նշանը դնել:

137. Վախկոտը

Արտադրեցե՛ք: Յերկար արտասանվող բառերի վրա բաց քողած բացականչական նշանները դրե՛ք:

Շեշտը (')
հարցական նշանը (?),
բացականչական նշանը (!)
առոգանության նշաններ են:

138. Վարժուկ յուճաններ

1. Հովառում առուն խոխոջում ե գլղղլղլան անո՛ւշ, անո՛ւշ, քամին բարակ շնկշնկում ե գլղլղլան անո՛ւշ, անո՛ւշ:

2. Ծիտը ծառին ծղլլում ե՝ ծիվ, ծիվ, ծիվ...

Բազեն գլխին պրտըտվում ե՝ վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ...

3. Կենարո՛ւն... Կենարո՞ւնն ե:—Այո՛, —լավեց խողովակի միջից:

Արտադրեցե՛ք: Չմոռանա՛ք առոգանության նշանները դնել:

Բացի առոգանության նշաններից կան նաև կեսաղբուրյան նշաններ՝

վերջակետ (.)	լենթամեա (")
միջակետ (.)	չակերտ (»)»
ստորակետ (,)	անջատման գիծ (—)
բութ (')	կախման կետեր (...)

139. Մրձագանք

Փոքրիկ Արտաշեսը շվաղներով դնում եր ձորով: Հանկարծ լավեց, վոր մի ուրիշն ել ե շվաղնում: Հենց լմացավ՝ ընկերն ե, կանգնեց ե ձախն տվեց:

— Վահա՛ն, դո՛ւ յես:

— Յե՛ս...

— Մեր հորթն ո՛ւր գնաց, տեսա՛ր:

— Սա՛ր...

— Հանա՞ք ես անում, ի՞նչ ե:

— Չե՛ս...

— Վա՛յ, եդ հո գելը կու՛սի:

— Ուտի՛...

Արտաշեսը լալով վազեց առն, տեսավ հորթն ել ե տանը, Վահանն ել:

Արտադրեցե՛ք: Ի բեզեռոգ տղից մինչեվ տասնմեկերորդ տղր լեվ ձեր արտադրածը գեղեցիկ նի՞ս առոգանությամբ կարդացե՛ք:

140. Վարժություններ

Հակոբի վարդին դարբին է ॥ առանց ողի ապրելի
չենք կարող ॥ ձին ընտանի կենդանի լե ॥ ձեռքերն ու
վտակները մարմնի անդամներ են ॥ ձյան փաթիլներն ա-
րագ վար են իջնում ॥

* Հակոբ, դարբին, մարդ, անդամ, արագ, իջնում, ող
Արագրեցե՛ք յե՛կ ամեն մի նախադասությունից հետո գուցահե՛տ
զծիկների տեղը վերջակէ՛ս դրե՛ք: Վերջակէսից հետո մեծաստու՛ով
սկսեցե՛ք:

141. Աշուն

Աշուն է բարակ անձրև է մաղում ծառերը մերկա-
նում են թռչունները լերամ-լերամ թռչում են տաք լեռ-
կիրները որերը կարճանում են լեռեխաները դպրոց են
գնում

* թռչուններ, դպրոց

Կարդացե՛ք պատմվածքը յե՛կ բաժանեցե՛ք նախադասությու՛ն-
ների:

Արագրեցե՛ք, Յուրախանյուր նախադասության վերջում վեր-
ջակէս դրե՛ք յե՛կ վերջակէսից հետո մեծաստու՛ով սկսեցե՛ք:

142. Տրված բառերով նախադասություններ
կազմել

1) հավերժ, աքաղաղը, ճուտերը, բազեն, թռչ-
ունները

2) կշկշացին, ծղրտաց, ծվացին, յերեվաց,
պահվեցին

Կազմեցե՛ք նախադասություններ՝ առաջին տողի բառերը յերկ-
ուրդ տողի համապատասխան բառերի հետ գործածելով:

143. Բառերի կապակցություններ

Յես Մենք

Դու Դուք

Նա ... : Նրանք

(կարդում ենք, կարդում են, կարդում եք, կարդում է,
կարդում ես, կարդում եմ)

Բառերն իրար հետ այնպես կապակցեցե՛ք, վա՛ր կանոնավոր
նախադասություններ ստե՛ղծե՛ք:

Գալը և շունը: Գալը...., իսկ շունը....: Գալն
ապրում է...., իսկ շունը ...: Գալը մարդուն, իսկ
շունը ...: Շունը պահում է, իսկ գալը փախցնում
է:

(գեղակից են, վայրի կենդանի յե, ընտանի կենդանի յե,
անստում, բակում, վնաս է սալիս, ոգու՛ս է սալիս,
մոտը, գանձեր)

* գալ, ոգու՛ս, կենդանի, վայրի

Լրացրե՛ք նախադասություններ փազազմելով տրված համա-
պատասխան բառերով յե՛կ արագրեցե՛ք:

145. Անտառում

... լեռկներում չե՛ր լեռեվում վոչ մի ամպ: Ինչ լա՛վ
ե՛ր անտառում խոտը փայլում էր ցողի կաթիլ-
ներից: ... թռչունները լեռեվում ելին: շուշանները
և մանուշակները ծաղկել էլին:

(կապուսակ, ծառաճաճ, կանաչավե՛ս, նախու՛ն, սպիտակ,
կապույ՛տ)

Արագրեցե՛ք յե՛կ կետերի տեղը դրե՛ք հասկություն հույց սխոլ
բառեր:

146. Նարգիզ հորթը

Աչքերը չալ-չալ, դունչը սպիտակ, գլուխը փոքրիկ,
փոքրերը բարակ, մարմինը արվան, պոչը շատ լերկա՛ր,
ծալը փնջավոր, ա՛յ, ալոպես եր Նարգիզ հորթը:

Արագրեցե՛ք միայն հասկություն հույց սխոլ բառեր:

147. Ի՞նչ է լինում առարկան

Ձուրը գոլորշիանում է: Գետը: Վառարանը:
(նստում է, վառվում է)

Կարդացե՛ք. կետերի տեղը ավելացրե՛ք համար բառեր, վորոնք
հույց սա՛մ, քե՛ ի՛նչ, է լինում առարկան:

148. Յեա ինչպեա եմ արտագրում

Արտագրում եմ բառը միանգամից և վոչ տառ-տառ:
Արտագրում եմ գեղեցիկ և վոչ մի տառասխալ չեմ անում:

Արտագրեցե՛ք:

Գործածություն ցույց տալու բառերն ընդգծեցե՛ք:

149. Վարժություններ

Պաշտոն արե՛վը փալլում ե՛:

Ջանասեր աշակերտը լավ ձեռագիր ունի:

Գերագանցիկ աշակերտունին պարգե՛վատրվեց:

աշակերտունի, պարգե՛վատրություն

Արտագրեցե՛ք:

Գործողություն ցույց տալու բառերի տակ մի գիծ ֆառեցե՛ք, առաջինի ածականների տակ՝ յերկու գիծ, իսկ վերջինից ցույց տալու բառերի տակ՝ ալիքաձևով գիծ:

150. Մաքսիմ Գորկի

Ամբողջ աշխարհի աշխատավորների սիրելի գրող և մեծ հեղափոխական Մաքսիմ Գորկին ծնվել է 1868 թվին Վոլգա գետի ափին գտնվող Նովոգորոդ քաղաքում, վոյրը 1932 թվից մեծ գրողի պատվին կոչվում է Գորկի:

Գորկին մեռել է 1936 թվի հունիսի 18-ին Մոսկվայում: Գորկու անունով փողոցներ, գործարաններ, քաղաքներ կան Հենինգրադում, Ուլյանովսկում, Ստալինգրադում, Կիրովադում, Թբիլիսիում, Յերեվանում և այլ քաղաքներում: Գորկու գրվածքները թարգմանված են վրացերեն, ադրբեջաներեն, հայերեն, ուկրաիներեն, բելուսներեն, կիրգիզերեն, տաճիկերեն, ֆրանսերեն, անգլերեն, իսպաներեն և այլ լեզուներով:

Արտագրեցե՛ք:

Ընդգծեցե՛ք բոլոր մեծատառերը յե՛վ ամեն դեպքում բացառեցե՛ք ինչո՞ւ յե՛ տղետի մեծատառ գրվում:

151. Նման անուններ

Վարդ, վարդ. Հասմիկ, հասմիկ. Մանուշակ, մանուշակ. Շուշան, շուշան. Մարգարիտ, մարգարիտ. Մեխակ, մեխակ. Աղավնի, աղավնի. Արշալույս, արշալույս:

* վարդ, մարգարիտ

Արտագրեցե՛ք մարդկանց անուններն այբբենական կարգով: Ընդգծեցե՛ք ձայնավորները:

152. Հոգնակի բառեր

Յերեխաները տաք շորեր հագան, վերցրին իրենց սահնակները, սղոմները, դահուկները և դուրս լեկան փողոց:

* սղոմներ, սողուններ, սեղաններ, նստարաններ

Արտագրեցե՛ք հոգնակի բառերը յե՛վ ընդգծեցե՛ք հոգնակի երկու գեղ մասնիկները:

153. Յեզակի բառեր

Արագիլն ուտում է գորտ, միջատ, վորդ, մողես և նույնիսկ թռչնավոր ոձ:

* միջատ, վորդ, ոձ

Արտագրեցե՛ք յե՛վ յեզակի բառերը հոգնակի դարձե՛ք: Ընդգծեցե՛ք բաղաձայնները:

154. Տարվա վո՛ր յեղանակն եմ

Յես վոսկեզոճում եմ արտերը և կոացնում հասկերի գլուխները: Յես կախ եմ անում ալգիներում տանձ, խնձոր և խաղող:

Յես ձուտիկներին թռցնում եմ բներից և թռչուններին հանում զով անտառ, աղբյուրների մոտ, ազատ սարերը:

* արտ, արտեր. անտառ, անտառներ. թռչուն, թռչուններ

Արտագրեցե՛ք: Միավանկ բառերի տակ մեկ գի՛ծ ֆառեցե՛ք, իսկ բազմավանկ բառերի տակ՝ յերկու գիծ:

155. Գարնան ամիսները

Գարնանը դաշտ ու այգի զարդարվեցին: Մարտը տվեց ձնծաղիկ: Ապրիլը տվեց մանուշակ: Մայիսին բացվեց վարդը:

* զարդարվել

Վորոեցե՛ք, քե ամեն մի նախագասուրյուն փանի՝ բառից ե կազմված, ամեն բառ փանի՝ վանկ ունի յեվ ամեն վանկ փանի՝ հնչյուն ունի:

Որինակ՝ Տարին ունի չորս յեղանակ:

Սա մի նախադասութիւնն է. կազմված է չորս բառից:

Առաջին բառն է տարին, վորն ունի յերկու վանկ՝ տա-րին: Առաջին վանկը՝ տա ունի յերկու հնչյուն՝ տ, ա. յերկրորդ վանկը՝ րին ունի յերեք հնչյուն՝ ր, ի, ն: Յերկրորդ բառը՝ ունի յերկավանկ է՝ ու-նի և այլն:

156. Հովվի հրաժեշտը

Մը-նաք բա-րո՛վ, դո՛ւք, ա-րտա-ներ սի-րուն,

Ա-մառն անց կա-ցավ, հոտն իջ-նում է տուն:

Մենք յետ կը-գանք ձեզ նո-րեկ գա-րուն-քին,

Յերբ վոր սա-րե-րը գուզ-վեն կա-նա-չով,

Յերբ վոր ջը-րե-րը վա-զեն կար-կա-չով:

* բա-րով, հով-վի, զարք-նեն, կը-գանք

Արագրեցե՛ք վանկերի բաժանած:

157. Առածներ

Մինչև չաշխատես, բան չես սովորի:

Այսորվա գործը վաղվան մի թողնիր:

Մլավան կատուն մուկ չի բռնի:

Առաջ մտածէր, հետո խոսէր:

* ձագ, ոձ, առաջ

Արագրեցե՛ք վանկերի բաժանելով:

158. Ճապոնական աքաղաղը

Թռչունների մեջ ամենայերկար պոչն ունի ճապոնական աքաղաղը: Այդ աքաղաղը փոքրիկ է և ունի սպիտակ գուշն: Նրա պոչի յերկարութիւնը հավասար է յերեք մետրի:

Նա ամենաբարձր թռուից իր պոչով հեշտութեամբ կարող է հատակը մաքրել:

Արագրեցե՛ք կարճ տողերով՝ ներեկում ցույց տալով, վորպեսզի տողադարձ անելը շուտ-շուտ պատահի:

Որինակ՝

Թռչունների մեջ ամենայերկար պոչն ունի ճապոնական աքաղաղը:

159. Նմանահնչյուն բառեր

1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
բ	գ	դ	ձ	ջ	ռ	ղ	զ	ժ	վ
պ	կ	տ	ծ	ճ	ր	խ	ս	շ	ֆ
փ	ք	թ	ց	չ					

Առացե՛ք բառեր, վորոնք սկսվեն այս նմանահնչյուն բաղաձայններով:

Որինակ՝ 1) Բարձուն, Պետրոս, Փանոս. 2) Գալիկ...

160. Վարդ, Վարդան, Վարդանուշ, Վարդուհի

Ութ տառանի մի բառ եմ:

Մեկ վանկով ծաղիկ եմ:

Յերկու վանկով տղայի անուն եմ:

Յերեք վանկով աղջկա անուն եմ:

163. Ողաչու պիտի դառնամ

Յես մողելիս եմ. մեր մողելները շատ բարձր են թռչում:

Վերջել եմ, յերբ մեծանամ, անպայման ողաչու դառնալ, փորպեսդի լես ել մասնակցեմ մեր սքանչելի հայրենիքի պաշտպանության գործին:

* ողաչու

Արագրեցե՛ք: Ընդգծեցե՛ք դ ցոր, վոր արատանվում ե ք:

162. Հանելուկ

Չորս վտաք ունեմ կարճ ու կոկ.,

գլուխ ունեմ ինչպես գորտ ...

մարդ տեսնելիս սիրտս ե գողում,

վտաք, գլուխս չի յերեվում:

Հանելուկի լուծումը՝ կրիա

Հանելուկի լուծումը գրեցե՛ք վորպես վերնագիր:

Արագրեցե՛ք յեվ գծիկների տեղը դրե՛ք բաց քողած իկ մա-
նիկը:

163. Շարադ

Առաջին վանկս կերակրի մեջ եք գործածում, յերկ-
րորդը՝ փոքրիկ կրծող կենդանի լես, իսկ ամբողջ բառը
տհաճ ձայն ե:

* ամբողջ

Շարադի լուծումը՝ աղ—մուկ

Արագրեցե՛ք: Շարադի լուծումը գրեցե՛ք վորպես վերնագիր:
Ընդգծեցե՛ք դ ցոր, վորը կարդացվում ե խ:

164. Առողջանության նշաններ

—Արա՛մ, ո՛ւր գնաց Հայկը:

—Մո՛ւտ, նա քնած ե:

Արագրեցե՛ք յեվ ընդգծեցե՛ք այն բառերը, վորոնց վրա առո-
ղջանության նշան ե դրված:

165. Մտուգողական արտագրություն

Կարճ վտաք. ներով ճուտի...ը նման չեր իր յեղբայ-
րի...ներին ու քույրի...ներին:

Այ դու, անպիտան կեն...անի, ինչ իրավունքով և
վո՞ր որենքով համար...ակվել ես իմ մաքուր ջուրը քո
կեղտոտ բերանով ալիպես պղտորել ավազով, ցեխով և
հազար տեսակ աղ...ով:

* համարձակ, փոսիկ, նուսիկ, յեղբայրիկ, փոքրիկ,
կենդանի, աղբ, կեղտոտ

Յեթե գծվարանում եք ճիշտ դրել այդ բառերը, վորոնցե՛ք դասադրե՛ք
ուղղագրական բառացուցակում:

166. Հանելուկներ

1) Մի մար..., մեջը լիքն ուրա...:

2) Սպիտակ մեծ սփռոցն աշխար...ն առավ իրա տակ:

2) Հազար գլուխ վոչխար կտանի, մի խուր... խոտ
չի տանի:

4) Նոր աման ե, բաց ամբող...ջը ծակերով ե:

5) Վո՞ր թռչուններն են ջուրը մտնում և առանց
թր...վելու դուրս գալիս:

* մարագ, ուրագ, աշխարհ, հագնել, ամբողջ, խուրձ
Այսեղ նկարներում ցված են հանելուկների լուծումները:
Կարդացե՛ք հանելուկները նկարների կարգով:

Արագրեցե՛ք յեվ գծիկների տեղը դրե՛ք բաց քողած տառեր:
Ընդգծեցե՛ք բ, բն, բն, դե յերկբադաձայններ ունեցող բառերը:

167. Ծերուկ ձկնորսը և իր չար պառավը

Յերբ չար պառավի բարկութիւնն իջավ,
Մռութը կախած, ծերունուն դարձավ.
«Անշնորհք ծերուկ, տնակ ուզեցիր.
Յերեմի քո մեջ մեծ բան կարծեցիր.
Յետ դարձիր, անխելք, յետ դարձիր, գնա՛,
Վոսկի ձկնիկին իմ կողմից ասա,
Վոր ել չեմ ուզում միայլ գեղջուկ կին՝
Ուզում եմ լինել գերագնիվ մի կին»:
Ծերունին դարձյալ ծովի ափ գնաց.
(Այս անգամ տեսավ ծովը վրդովված):

* յերբ, իջավ, դարձավ, անցնումն, գեղջուկ, ան-
գամ, վրդովված

Արագրեցե՛ք այն բառերը, վորոնց գրութիւնը չի համապա-
սասխանում արասանությանը:

168. Մտուգողական գրավոր աշխատանք

169. Հերոսուհու աղջիկը

Իսպանիայի բոցաշունչ հեղափոխական Դոլորես
Իբարրուրիի աղջիկ Ամայան ապրում և սովորում է
Մոսկվայում ՄՈՊՐ-ի ինտերնացիոնալ յերկրորդ մանկա-
տանը:

Ամայան Իսպանիայից գուրս է լեկել այն ժամանակ,
յերբ գերմանական և իտալական ֆաշիստներն ողային
ուժերով փորձում էին Մադրիդը մոխիր դարձնել:

Արագրեցե՛ք յեմ քննգծեցե՛ք այն բառերը, վորոնց արասա-
նութիւնը չի համապատասխանում իրենց նշաններին:

170. Ընկեր Դիմիտրովի նամակից

Վոլջո՛ւն «Շիրկանալ»-ի կոլանտեսականներին և
կոլանտեսուհիներին:

Իմ բաժին աշխուրհը խնդրում եմ հանձնեք ՄՈՊՐ-ի
ֆոնդին՝ ֆաշիզմի և պատերազմի դեմ պայքարող մար-
տիկների ոգնութեան ուժեղացման և ընկեր Թելմանի
ազատագրման պայքարի համար:

Ամբողջ սրտով ցանկանում եմ ձեզ առողջութիւն,
հաջողութիւններ և նոր հաղթանակներ:

Արագրեցե՛ք յեմ քննգծեցե՛ք այն բառերը, վորոնց գրութիւնը
չի համապատասխանում արասանությանը:

ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ԲԱՌԱՅՈՒՅԱԿ

Ուղղագրական բառացուցակը գործ են ածում զբ-
վար զբովող բառերը սխալ չգրելու համար:

Բառացուցակները կազմվում են այբբենական կարգով:

աղբ	բուրդ	Թաղեվա
աղբյուր		թակարդ
աղջիկ	Գաբրիել	թելադրութուն
ամբողջ	գառնուկ	թուղթ
այբուբեն	գեղջկունի	թվաբանութուն
անգամ	Գեվորգ	
անդամ	գոգնոց	ժողովուրդ
աշակերտունի	Գրիգոր	
աշխարհ	գրչատուփ	իւրեմ
առաջին		
վողջուհի	դադար	լուսանցք
առողջ	դասամիջոց	խեղդել
ավագ	դարբին	խնդիր
արդեն	դարձյալ	խոնարհ
արհամարհել	դղում	խորհուրդ
արջ	դեղձ	
արտագրութուն	դերձակունի	ծագել
	դպրոց	ծծան
բաղիկ		
բաղաձայն		կարագ
բարձր	գաղաղվել	կարգապահ
բարձրախոս	զուգվել	կարգապահութուն
բացականչական	ընդունակ	կարդալ
բնագիրութուն	ընդունել	կենդանի

հագնել	լերգ	չղջիկ
Հակոբ	լերկրորդ	պայուսակ
հաղթել	լերրորդ	պարգեմ
համարձակ		
հայոց լեզու	նախադասություն	ջարդել
հանդերձարան	նկարչութուն	ոհեփն
հաջող	նույնքեր	
հոգնակի	նորոգել	Սարգիս
հոգնել		սեպտեմբեր
հոկտեմբերիկ	Շարադրություն	
	շեշտ	Վարդան
ձագ	Շեռկ	վերջակետ
	շոգ	վողջուհի
դեկավար		վորդի
նանապարհ	ոգնել	վորսորդ
	ոգոստոս	
մայիս	ոգտակար	սախսակ
		տարբախան
Մարգարիտ	ող	
մարդ	ոձ	րոպե
միջակ		
միրգ	ուղիղ	ցուցահանդես
միջանցք	ուղղագրութուն	
	ուղտ	փորձ
յեզակի	ուսուցիչ	փաղք
յերբայր	ուսուցչունի	քառորդ
յերբեք		
յերեսարբիչ	չարանի	Փիզկույսուրա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

I	Նախադասութիւն	62
II	Առարկա	3
III	Առարկայի վերաբերութիւնը	12
IV	Առարկայի գործողութիւնը	15
V	Մեծատառն անունների սկզբում	18
VI	Վանկ և բառերի տողադարձ	20
VII	Հնչյուններ և տառեր	23
VIII	Ուղղագրական վարժութիւններ	26
XI	Առողջանութիւն նշանների գործածութիւնը	32
X	Կրկնութիւն	46
		52

Պատ. խմբագիր՝ Սիմակ
Սրբագրիչ՝ Ս. Շահբաղյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ի. Վարդանյան

Քլազիտի լիազորՊ—4153 Պատվեր 831, Հրատ. 4127, Տիրաժ 50,000 թուղթ 62×94
Հեղինակ մամուլ Ե Տպագրական մամուլ 4 1/2 Մի մամուլի մեջ 27,000 նիշ.

Պետհրատի տպարան, Յերևան, Լեն.Նի փողոց, № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0977638

2 СЕН. 1937

404

ԳԻՆԸ 90 ԿՈՊ.

11

28597

Армянский язык
Первоначальные сведения
по грамматике-правописанию
Гиз Арм. ССР, Ереван, 1937 г.